

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/148166,Wreczono-noty-identyfikacyjne-rodzinom-czterech-partyzantow-podziemia-antykomuni.html>
23.04.2024, 15:15

Wręczono noty identyfikacyjne rodzinom czterech partyzantów podziemia antykomunistycznego, których szczątki IPN odnalazł w Małopolsce

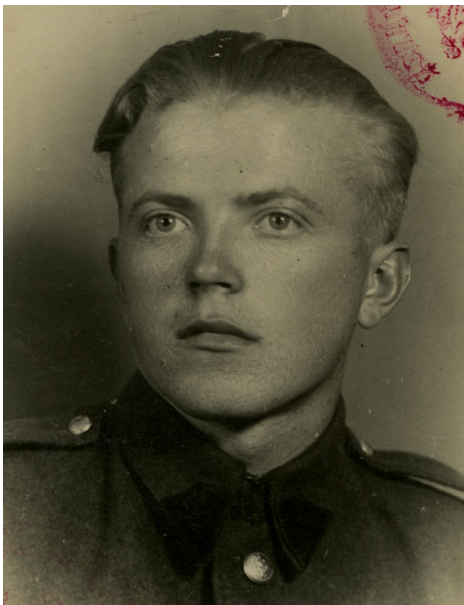
12 sierpnia 2021 r. podczas uroczystości w Pałacu Prezydenckim w Warszawie prezes IPN dr Karol Nawrocki oraz kierujący pionem poszukiwań i identyfikacji wiceprezes IPN dr hab. Krzysztof Szwagrzyk wręczyli noty identyfikacyjne członkom rodzin 26 ofiar totalitaryzmów sowieckiego i niemieckiego.

Wśród zidentyfikowanych jest czterech partyzantów podziemia niepodległościowego, których szczątki odnaleziono na cmentarzu Rakowickim w Krakowie oraz na zboczach Leskowca w Beskidzie Małym. To Jan Borek „Jastrząb” (1924-1946), partyzant Armii Polskiej w Kraju, dwaj partyzanci Narodowych Sił Zbrojnych – Eugeniusz Gałat „Wiktor” (1924-1948) i Władysław Migdał „Ordon” (1925-1948) oraz Leon Zagata „Złom” (1925-1950), partyzant oddziału „Wiarusy”.

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN podejmuje działania poszukiwawczo-ekshumacyjne na terenie całej Polski, a także poza jej granicami. Cel jest zawsze ten sam: odnalezienie i identyfikacja szczątków Polaków, którzy zginęli w wyniku działań systemów totalitarnych i zbrodni dokonywanych na polskiej ludności. Podczas uroczystości ogłaszane są nazwiska i sylwetki osób zidentyfikowanych, zaś rodziny ofiar otrzymują dokument potwierdzający identyfikację tożsamości ich bliskich przeprowadzoną na drodze badań genetycznych.

Sylwetki partyzantów, których szczątki odnaleziono w Małopolsce

- [Jan Borek „Jastrząb” \(1924-1946\), partyzant Armii Polskiej w Kraju](#)
- [Eugeniusz Gałat „Wiktor” \(1924-1948\), partyzant Narodowych Sił Zbrojnych](#)
- [Władysław Migdał „Ordon” \(1925-1948\), partyzant Narodowych Sił Zbrojnych](#)
- [Leon Zagata „Złom” \(1925-1950\), partyzant oddziału „Wiarusy”](#)

Wojciech Mszanik (1899-1951)

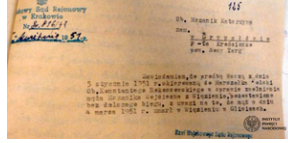
Wśród osób odnalezionych i zidentyfikowanych przez IPN jest także Wojciech Mszanik (1899-1951), współpracownik działającego w Małopolsce oddziału „Wiarusy”, którego szczątki odnaleziono w Gliwicach.

Urodził się 1 maja 1899 r. w Grywałdzie w pow. nowotarskim. W 1949 r. w Grywałdzie udzielił pomocy partyzantom oddziału „Wiarusy”. Za zapewnienie im noclegu i pożywienia został skazany wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie z 26 września 1949 r. na pięć lat więzienia. Żona wraz z dziećmi wielokrotnie wysyłała do Bolesława Bieruta i Konstantego Rokossowskiego prośby o łaskę. Wszystkie pozostały bez rozpatrzenia.

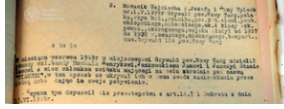
Wojciech Mszanik nie doczekał końca kary. Zmarł w więzieniu 4 marca 1951 r. w wieku 52 lat. Został potajemnie pogrzebany w bezimiennym grobie, a rodzina przez wiele lat poszukiwała miejsca ukrycia jego ciała. Szczątki odnaleziono w lipcu 2020 r. podczas prac poszukiwawczych na cmentarzu Centralnym w Gliwicach.

Wojciech Mszanik z
żoną. Fot. ze zbiorów
Anny Madej-Ptak

Akta Wojciecha
Mszanika. Fot. A.
Porońska (IPN)

Akta Wojciecha
Mszanika. Fot. A.
Porońska (IPN)

Powracamy po swoich

Wręczenie not identyfikacyjnych to zwieńczenie, często wieloletnich, wysiłków pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. Praca zespołu rozpoczyna się w archiwach, gdzie wśród dokumentów i relacji poszukuje się informacji o losach ofiary i miejscu domniemanego pochówku. Badanie historyczne pozwala wytypować nie tylko miejsce poszukiwań, ale także określić cechy antropologiczne ofiary (tj. wzrost, budowa ciała czy odniesione urazy). Bardzo często pomocą w tym procesie są relacje świadków, którzy spisali je przed laty lub przekazali je do IPN w czasie prowadzenia kwerendy w sprawie.

Aby móc przystąpić do działań terenowych potrzebne jest uzyskanie formalnych zgód i zezwoleń od instytucji państwowych, a także - jeśli zachodzi taka potrzeba - od właścicieli gruntu, czy dysponentów grobów wzniesionych w latach późniejszych (w przypadku prac na cmentarzach). Zabezpieczeniem formalnym oraz organizacją prac zespołu zajmuje się zespół logistyków Biura.

Działania terenowe, w których biorą udział archeolodzy i antropolodzy to zasadnicza część poszukiwań. Prace prowadzone są w bardzo zróżnicowanym terenie: na polach i w lasach, na terenach przydomowych, na terenach miejskich oraz na cmentarzach. Poszukujemy szczątków ofiar zarówno w kraju, jak i poza granicami. Tylko w 2021 r. przebadaliśmy już ponad 30 lokalizacji. W przypadku odnalezienia szczątków są one poddawane

wstępnej, a później zasadniczej ocenie antropologicznej (w miejscu odkrycia szczątków, a potem w laboratorium). Ze szczątków pobierana jest próbka materiału kostnego, aby następnie porównać ją z materiałem genetycznym pozyskanym od rodzin. Pozwala to na identyfikację genetyczną ofiary, a tym samym potwierdzenie jej tożsamości.

Od dwóch lat w Biurze Poszukiwań i Identyfikacji IPN wykorzystywany jest CODIS, autorski system Federalnego Biura Śledczego (FBI), który zdecydowanie usprawnia proces przeszukiwania całej bazy zgromadzonego materiału genetycznego w zakresie wykrywania pokrewieństwa. Instytut Pamięci Narodowej jest jedynym podmiotem w Europie wykorzystującym to oprogramowanie do identyfikacji szczątków ofiar reżimów totalitarnych.